

Hírmondó

XI. évfolyam 6. szám

közéleti havilap

2017. augusztus

Gyoma 300 éves - V. Gyomaendrődiek Világtalálkozója

Ötödik alkalommal kerül megrendezésre a Gyomaendrődiek Világtalálkozója. A világtalálkozó megrendezése a Gyoma 300 jubileumi év rendezvény-sorozatban kiemelt szerepet kap, az egyik legnagyobb szabású rendezvény. A világtalálkozó részint tisztelgés az elődök előtt, akik 300 évvel ezelőtt Gyomát „újra megülték”, valamint azok előtt is, akik azon munkálkodtak, hogy a két település előbb külön-külön, majd az 35 évvel ezelőtt Gyomaendrőd néven egyesülve, élhető, szerethető város legyen. A különszámmal jelentkező Gyomaendrőd Hírmondóban köszöntőket olvashatnak, bemutatjuk a legújabb Gyomaendrőd Települési Értékeket, valamint az V. Gyomaendrődiek Világtalálkozója programját.

Tisztelt Gyomaendrődiek!

A gyomaendrődiek nagy közös rendezvénye, összejövetele a Gyomaendrődiek Világtalálkozója idén ötödször kerül megrendezésre. A négy nap során találkozhatunk egymással és bemutatathatjuk a világnak, gyermekeinknek, unokáinknak, barátainknak Gyomaendrőd hagyományait, kulturális kincseit és közös értékeinkből, szülőföldünk szeretetéből fakadó összetartozás és öröm érzését. Hiszen a hagyományok, a közös értékek tisztelése, azok továbbvitele nemzedékről nemzedékre, az őseink és a magunk tisztelése, megbecsülése. Tartást ad a becsületre, szeretetre, egymás tisztelére, emberségre. Erősíti az együvé tartozás érzését jóban, örömben és bajban. A hagyományok őrzése nem csak a családok, barátok kötelekeit erősíti, hanem egy nagyobb közösséghez való tartozás hitvallása is. Egy ilyen közösségnek a részesei lehetnek azok, akik ezen a hétvégén hazalátogatnak, akik

Gyomaendrődöt, Gyomát, Endrődöt a szülővárosuknak vallják.

Márai Sándor egyszer azt mondta a szülővárosról, hogy : „az nem templomtorony és nem tér szökőkúttal, s virágzó kereskedelem és ipar; a szülőváros egy kapualj, ahol először gondoltál valamire, pad, amelyen ültél és nem értettél valamit, pillanat a folyóvíz alatt, mikor valamilyen régi létezés emlékébe szédültél vissza; simára csiszolt kavics, melyet megtalálsz a régi asztalfiókban, s már nem tudod, mit akartál vele; a hittantanár kalapja, melyen barna folt éktelenkedett, szorongás egy történelem óra előtt, különös játékok, melyeket senki nem ért, és következményeiről álmodsz egy életem át, tárgy egy ember kezében, hang, amit éjjel hallasz a nyitott ablakon át és nem tudod elfelejteni.”

Kívánom, hogy érezzék jól magukat itthon és Gyomaendrőd továbbra is legyen felejthetetlen Önök számára!

Toldi Balázs polgármester

Köszöntő – Prof. Dr. Latorcai János Országgyűlés alelnöke

Tisztelt Olvasók!
Kedves Földijeim!

Fiatalkoromat és ifjúságomat itt az Alföldön töltöttem, felejthetetlen és mély emlékekkel, tapasztalatokkal megalapozva azt az utat, amit bejártam. Mindig ide térek haza, és hazatérve, még ma is átélem azt a finom különbséget, ami az itthon és az otthon szavak jelenése mélyén meghúzódik.

A Hármas-Körös kanyargó holtágai és az életet adó zsíros, fekete rögök jelzik, hogy termékeny vidéken járunk. Termékeny, de nemcsak fizikai, természeti, hanem szellemi értelemben is. Ha visszatekintünk az oly sokszor egymással is rivalizáló endrődiek és gyomaiak történeteire, akkor a tréfás anekdoták mögött időről időre felsejlik a szellemesség és az ötletesség, a kreativitás és a cselekvőképesség, melyek együttesen minden kihívással szemben eredményre vezettek, biztosították a megmaradást és a gyarapodást.

Talán ezek a tulajdonságok tették képessé mindkét városrész polgárait

arra, hogy a három évszázaddal ezelőtti rác dűlást követően újjáépítésbe fogjanak és ne jusson településük Ege, Pó és Nyárszeg sorsára, melyek emléke már csak a hasonnevű pusztákban maradt fenn.

A megmaradásért folytatott küzdelem ahogy egykoron, ma sem egyszerű. A globalizáció által átrajzolt gazdasági térképek nem kedveznek a vidéki életnek. Ma az látható, hogy azoknak a vidéki kisvárosoknak van jövője, melyek rendelkeznek valamilyen speciális többlettel. Meg vagyok róla győződve, hogy Gyomaendrőd esetében e téren nincs hiánya, a kérdés csak az, hogy közösen, innen elszármazottak és ma is itt élők, képesek leszünk-e azt megfelelően és sikeresen kiaknázni.

Bízom benne, hogy az idei jubileumi év alkalmából megrendezésre kerülő világtalálkozó jó alkalmat teremt arra, hogy ne csak a múlt nosztalgikus emlékeit éljük át újra, hanem együtt, közösen átgondoljuk szeretett városunk jelenét és jövőjét is.

Az ünnepi programokhoz tartalmas gondolatokat és jó szórakozást kívánva szeretettel köszöntök mindenkit!

Prof. Dr. Latorcai János

Köszöntő – Dankó Béla Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

Tisztelt Ünneplő Gyomaendrődiek!

Ha most mindenki feltenné magának a kérdést, mit is jelent számára ez a szó: Gyomaendrőd, minden bizonytalansággal változatos válaszok születnének. Hiszen mindannyian elmondhatjuk, hogy az a Körösök által járt föld, ez a végtelen szántóiról is nevezetes alföldi táj ez a hazánk, a szülőföldünk. Az a sarka az országnak, melyet egykor őseink, elődeink otthonul választottak. Ide köt hát bennünket a múlt, ide kötnek hagyományaink, ideszólítanak a jelen feladatai és ide hív a bennünk formálódó jövő is. Ezen táj, Önök számára legkedvesebb sarka mégis Gyomaendrőd.

Ezen érzések, gondolatok ma talán még erősebbek, még „hallhatóbbak”, hiszen immáron ötödik alkalommal kerül sor a Gyomaendrődiek Világtalálkozójára, egy olyan közösség kiemelkedő ünnepére, ahol időn és téren túl is, ma együtt dobbannak a szívek.

Mindezekon túl, azonban mindnyájunknak egyenként mást is üzen, mást is jelent ez a szó. Politikusként, pedagógusként, mesteremberként vagy földművelőként – hogy csak néhány területet említek a teljesség igénye nélkül - kinek-kinek más az a kép, más az első gondolat, ami eszébe jut, szemé elé szökik, ha a békési tájra gondol. Sokan, sokfelől érkezünk ide, az érzelmek, gondolatok igencsak színes, változatos skáláját hozva magunkkal. Ám ez a változatosság, ez az összetettség, a feladatok, érzelmek, célok és vágyak szerteágazó sokasága, akárcsak egy fa égbe nyúló ágai, itt és ma is egytöbbször, egy törzsben és gyökérzetben egyesülnek: a 300. évét ünneplő Gyomaendrőd városában.

Már három évszázaddal ezelőtt is grandiózus, embert próbáló feladat volt megszervezni, felépíteni egy újjászülött-jelesül Gyoma és Endrőd település és térségük életét.

Úgy gondolom, úgy hiszem azonban,

hogy ahogy a múlt nagy kihívásaira megfelelő válaszok születtek e helyen, úgy ma sincs olyan feladat, ma sem adódhat olyan helyzet, amelyet munkával, összefogással ne tudnának, ne tudnánk megoldani.

A város országgyűlési képviselőjeként nem egy alkalommal volt lehetőségem megtapasztalni mind eltökéltségüket, mind tenni akarásukat, amelyek végigkísérték, kísérik közös munkánkat.

Összefogás- talán a legelső gondolat, mely elem szökik, ha meghallom a szót: Gyomaendrőd. Egykor két település, melyek mára megőrizve ugyan külön-külön értékeiket, mégis egyként egységesen és sikerrel vívják küzdelmeiket, előrelépve a történelem nagy iskolájában.

Ezzel az Önöknél megtapasztalt odaszánással, s ezzel a mindannyiunk számára felemelő közös jövőnkbe vetett bizalommal köszöntöm mindannyiukat, jelenlegi gyomaendrődieket és elszármazottakat egyaránt. Kívánom, hogy az ünnep fénye, a jubileum tiszteletet parancsoló fénye irányítsa figyelmünket, érzéseinket a jövő felé éppúgy, ahogy tette azt a történelmi kihívás három évszázaddal ezelőtt.

Dankó Béla országgyűlési képviselő

Köszöntő – Dr. Gyuricza Csaba a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központot Főigazgató

Kedves Olvasó!

Saját szülővárosa mindenkinek különös helyet foglal el a szívében. Bevallom, nem vagyok ezzel másként én sem. A szülői ház gondoskodása, a

gyermekkor képei, a vadregényes holtágak, rokonok és barátok, számtalan élmény és emlék jut eszembe, ha meghallom ezt a szót: Gyomaendrőd.

A „Gyoma 300 jubileumi év”-et egy kifejezetten nemes kezdeményezésnek tartom, hiszen rámutat arra a nagyszerű történelmi és emberi teljesítményre, amit őseinknek hála, kicsit mi is a magunkénak érezhetünk. Habár hajlamosak vagyunk úgy érezni, hogy az élet nehézségei csak minket tesznek próbára, ha visszatekintünk elődeink küzdelmes éveire, be kell látnunk, bizony nem bánt velük kesztyűs kézzel a történelem. Bármilyen nehézséget is mért azonban a sors felmenőinkre, ők helytálltak a legnagyobb viharok közepette is. Ami az övék volt, azt kemény munkával teremtették meg, ha kellett becsülettel védték és ha úgy alakult, akkor

tisztességgel építették újjá. Ennek a sok-sok kiváló emberi teljesítménynek hála beszélhetünk ma Gyomaendrőről.

A néma főhajtás az egyéni teljesítményt illeti, a jubileumi esztendő azonban azokat méltatja, akik vállvetve dolgoztak azért, hogy ma itt lehessünk. Őszintén bízom benne, hogy méltó utódai vagyunk múltunk letéteményeseinek és büszkeséggel tekintenek le ránk, éljünk Gyomaendrődön, Magyarországon, vagy a világ bármely pontján, hiszen a magunk módján mindegyikünk az ő teremtő munkáját folytatja.

Ehhez kívánok mindnyájunknak jó egészséget és kitartást!

*Baráti üdvözlettel:
Dr. Gyuricza Csaba
főigazgató*

Köszöntő – Dr. Takács Árpád kormány megbízott Békés Megyei Kormányhivatal

Tisztelt Gyomaendrődiek!

Tisztelt Olvasó!

Megyénk településeinek évfordulói között Gyoma újraalapításának 300 éves jubileuma több szempontból is kiemelt helyet érdemel. Végiglapozva Gyomaendrőd városának írásos emlékeit, a település múltját feldolgozó történeti monográfiákat, jól látható, hogy ezen a vidéken mindig olyan emberek éltek, akik a történelem viharai során sosem veszítették el hitüket, és mindig képesek voltak megújulni, otthonaikat újraépíteni. Három évszázaddal ezelőtt a lakatlan és romokban heverő településre visszatérők az összetartozásnak olyan minőségéről tettek tanúbizonyságot, amely példaértékű lehet az utókor számára és útmutatóul szolgálhat a digitális környezetben felnövekvő nemzedéknek is.

A két település 35 évvel ezelőtti egyesülése, később a városi rang elnyerése sokban hozzájárult ahhoz, hogy a város Békés megye egyik jelentőségű gazdasági és kulturális központjává váljon. A város határain túllépő szellemi összetartozást erősíti a rendszeresen megrendezésre kerülő Gyomaendrődiek Világtalálkozója, amelynek során az elszármazottak, a város jeles személyiségei térnek vissza időről-időre szülőföldjükre, példát mutatva ezzel

mindannyiunk számára.

A város fejlődéséhez, élhetőségének fokozásához hozzájárul az államigazgatási rendszer közelmúltban végbement átalakítása is. A Magyar Kormány a közigazgatás átalakításával elérte, hogy a korábbi merev, lassú, nehézkes, bürokratikus államigazgatást egy nyitott, együttműködő, dinamikus, valódi közigazgatás váltotta fel. A járási hivatalok kialakítása, a hatáskörök és feladatkörök újraelosztása azt szolgálja, hogy a magyar közigazgatás megfeleljen az új típusú kihívásoknak és elveknek. Ennek keretében a Gyomaendrőd-i Járási Hivatal létrehozása is jelentős változásokat eredményezett a helyi lakosság mindennapi életében, hiszen a kormányablakok kialakításával az állam valóban ablakot nyitott az állampolgárok felé, akik mára már lakóhelyükhöz közelebb tudják elintézni ügyeiket.

A Békés Megyei Kormányhivatal számára a megye valamennyi járása és minden egyes polgára egyformán és kiemelten fontos, ezért alapvető feladatként, hogy a ránk bízott közhatalmat nyugodtan, mértéktartással és hitelesen állítsuk a megyei emberek szolgálatába. A Kormányhivatalt vezető kormány megbízottként megtiszteltetésnek tartom, hogy a város 300 éves

jubileumát ünneplő rendezvénysorozat megnyitójának a Gyomaendrőd-i Járási Hivatal díszterme adott otthont idén tavasszal. A Békés Megyei Kormányhivatal Gyomaendrőd-i Járási Hivatala a jövőben is a város és a járás fejlődésének szolgálatában látja el feladatait. Bízom benne, hogy a továbbiakban is bizalommal fordul hozzánk a Gyomaendrőd-i járás valamennyi lakosa!

*Dr. Takács Árpád
kormány megbízott
Békés Megyei Kormányhivatal*

Köszöntő – Békés Megyei Kormányhivatal Gyomaendrőd Járási Hivatal vezetője

Kedves Gyomaendrődiek!

Nagy öröm számomra, hogy hivatalvezetőként nap, mint nap részese lehetek Gyomaendrőd életének. Személyes kötődésem miatt magánemberként is volt alkalmam látni az elmúlt időszak dinamikus fejlődését.

Munkatársaimmal együtt arra törek-

szünk, hogy segítsük a településen élők mindennapjait a gördülékeny hivatali ügyintézással és olyan programokkal, melyek a város közéletét gazdagítják. Megtiszteltetés volt nekünk, hivatali dolgozóknak, hogy márciusban a járási hivatal dísztermében tartott nagyszabású rendezvénnyel vette kezdetét a Gyoma újratelepítésének 300 éves jubileumát ünneplő rendezvénysorozat. A konferencián mindenki képet kaphatott a nagy múltú település történetéről, az itt élő emberek tenni akarásáról, kitartásáról. A település jelentős fejlődésen ment keresztül a dualizmus idején, fejlődött az ipar, a kereskedelem és vasúti csomópont lett. Nem véletlen, hogy 1877 és 1866 között Gyoma volt a járás központja. Tisztelet illeti mindazokat, akik 300 évvel ezelőtt lehetőséget teremtettek az újrakezdéshez és azokat is, akik a mai napig szívügyüknek érzik a 35 éve Gyomaendrőd néven

egyesült város fejlődését.

A gyomaendrőd emberek szorgalma, kemény munkája révén lehet ma a város Békés megye egyik legszebb, leghangulatosabb települése a Hármaskörös gyönyörű környezetében. Nem véletlen, hogy a sokszínű kulturális programok, a város kulturális értékei és a helyiek vendégszeretete rengeteg turistát vonzanak. Ez is azt mutatja, hogy mások szerint is érdemes ide jönni, hiszen itt mindenki otthon érezheti magát!

Köszönöm Önöknek, hogy én is otthon érezhetem magamat Gyomaendrődön!

Úgy gondolom, hogy a település olyan értékekkel rendelkezik, amelyre mindannyian büszkék lehetünk. Vigyázzanak ezekre az értékekre, építsék, szépítsék tovább városukat, őrizték tovább elődeik hagyományait!

*Dr. Pacsika György
Gyomaendrőd Járási Hivatal vezetője*

Köszöntő – Petneházi Bálintné Csárdaszállás polgármestere

Tisztelt Gyomaendrőd lakosok!

Csárdaszállás község polgármestereként nagy tisztelettel köszöntöm Önöket a 300 éves emlékévkévi ünnepség sorozat és az V. Gyomaendrődiek Világtalálkozója alkalmából.

A négynapos rendezvényen részt vevőknek kívánok nagyon jó szórakozást, visszaemlékezést a Gyomán és Endrődön, majd Gyomaendrődön eltöltött időkre.

Csárdaszállás község mindig is jó kapcsolatot ápolt Gyomaendrőd városával. A jó kapcsolat megmutatkozik az elért eredményekben, mint a közösen megvalósított ivóvíz hálózat felújítása, hulladéklerakó megépítése, Társulás létrehozása, mely több feladatellátásra vonatkozik, melyek a következők: Rózsahegy Kálmán Kistérségi Általános Iskola (ma már a KLIK fenntartásában működik), Kistérségi Óvoda Gyomaendrőd- Csárdaszállás- Hunya Kistérségi Társulás kertében ellátott feladatok:

Tűzoltóság, Térségi Szociális Gondozás, Család és Gyermekekérti Szolgálat

Közös Önkormányzati Hivatali munka

A 2013. január 1-vel létrehozott Közös Önkormányzati Hivatal még szorosabb fűzte kapcsolatunkat Gyomaendrőd Várossal, köszönet érte Dr. Uhrin Anna jegyzőnek és Megyeri László aljegyzőnek.

Külön köszönetemet fejezem ki a jó kapcsolat kialakításáért és fenntartásáért volt polgármester társaimnak, dr. Frankó Károly úrnak, Dr. Dávid Imre úrnak, Várfi András úrnak és Gyomaendrőd jelenlegi polgármesterének Toldi Balázs úrnak valamint Gyomaendrőd volt jegyzőjének Dr. Csorba Csaba úrnak, aki nagyon sokat tett azért, hogy a két település kapcsolata így alakult.

Minden Gyomaendrőd és Gyomaendrödről elszármazottnak kívánok nagyon jó egészséget, minden szépet és jót!

Petneházi Bálintné

Köszöntő – Hegedűs Roland Hunya polgármestere

Tisztelt Gyomaendrődiek!

Hunya vonatkozásában nagy szerepet játszik Gyomaendrőd,

hiszen sokan származnak onnan, sokaknak él ott a rokonsága és közös járást, hivatalt is alkotunk. A 2017-es esztendő jubileumi év a város számára mely a 300. évfordulója a településnek. Emlékezzünk meg azokról, akik 300 évvel ezelőtt „újra megülették” Gyomát, valamint azokról is akik azóta is azon munkálkodnak, hogy minél szebb, minél élhetőbb várost hagyjanak az utókorra. Ez alkalmából szeretnék köszönteni minden gyomaendrőd lakost és azokat is akik már elszármaztak onnan, de a szívükben továbbra is gyomaendrődieknek érzik, vallják magukat.

Hegedűs Roland polgármester

Kétszeres Európa bajnok Tótká Sándor

Gyomaendrőd kedvenc sportolója, a Díszpolgár címet is viselő

Tótká Sándor két számban is dobogó legfelső fokára állhatott a plovdivi Európa Bajnokságon. K2 500 m-en és K4 500 m-en aranyérmeket szerezve növelte európai bajnok címeinek számát. A fiatal sportolóért először 2010-ben szurkolt egy emberként Gyomaendrőd, amikor Szingapurban ifjúsági olimpiai bajnok lett. Világ- és Európa-bajnok, ifjúsági olimpiai bajnok, olimpiikon kajakozónk 2016-ban a Riói Olimpián K2 200 m-en negyedik helyezést ért el. Tótká a Gyomaendrődi Körös Kajak SE nevelése, 2014-ben igazolt át az UTE-hez. Bajnokunkra az EB után pár napos pihenő várt, amely alatt születésnapját is megünnepelte családi körben. Hosszabb pihenésre szerencsére nincs idő, hiszen az augusztusi racicei kajak-kenu világbajnokságon K4 500 m-en indul. A VB-n nem csak az Európán kívüli egységekkel kell számolni – akik közül az ausztrálok is jók – a németek egység kiegészülhet egy

vezéregyeniséggel, a spanyolok is a legjobb összeállításukat indítják majd. Ezek alapján hatalmas küzdelemre számíthatunk a várhatóan friss olimpiai számban, a K4 500 m-es futamban. Tótká Sándor világbajnok, Európa bajnok, ifjúsági olimpiai bajnok, olimpiikon kajakos üzenete a világtalálkozó résztvevőinek: Mint Gyomaendrőd szülöttje, természetesen én is szeretnék ott lenni ezen a találkozón, de a 2017. év legfontosabb versenyére, a Csehországban megrendezendő világbajnokságra kell készülnöm. Remélem, hogy a Gyomaendrődről elszármazottak nagyszámban megjelennek és kívánom Nekik, hogy érezzék magukat nagyon jól, a gyomaendrődiekkel együtt. Magam részéről a VB utánra kell halasztanom az otthoniakkal történő találkozót, amit egyébként már nagyon várok.

Kép forrása: UTE Kajak-kenu szakosztály Facebook oldal

MEGHÍVÓ

Gyomaendrőd Város Önkormányzata, valamint a Gyomaendrődiek Világtalálkozója rendezésében részt vállaló civil szervezetek, intézmények nevében szeretettel meghívom Önt és kedves családját, ismerőseit a 2017. augusztus 17-18-19-20-án megrendezésre kerülő, a Gyoma 300 éves emlékévé ünnepségsorozatához kapcsolódó V. Gyomaendrődiek Világtalálkozására.

A világtalálkozóra hazavárjuk az elszármazottakat, hívjuk és várjuk a gyomaendrődieket, városunk lakosságát is, hiszen a találkozó nem lehet sikeres Önök nélkül.

Toldi Balázs polgármester

Gyomaendrőd Hírmondó

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának közéleti havilapja.
Kiadja: Kállai Ferenc Kulturális Központ Felelős kiadó: Weigertné Gubucz Edit
Telefon: 66/283-524, email: kfk.gyomaendrod@gmail.com (Hirdetés felvétel is)
Szerkesztőség: Határ Győző Városi Könyvtár. Felelős szerkesztő: Dinyáné Bánfi Ibolya
Tel: 66/521-655 email: varosi.konyvtar@gyomaendrod.hu
A következő lapszám 2017. szeptember hónapban jelenik meg.

Engedélyszám: 163/0613-1/2007 - ISSN 20624352 (nyomtatott) - ISSN 20624492 (online)

Tájékoztatjuk, hogy a Gyomaendrőd Hírmondóban reklámozhatja szolgáltatását, tevékenységét. A lap minden hónapban **6200 példányban** jelenik meg a gyomaendrőd háztartásokban.
kfk.gyomaendrod@gmail.com

GYOMAENDRŐDI ÉRTÉKTÁR

Gyomaendrődikumok – helyi értékek a Települési Értéktárban

A Települési Értéktár Albizottság korábbi döntései alapján a Gyomaendrőd Helyi Értékek Gyűjteményébe, a település értékei közé az alábbiak kerültek be:

Magyar Autosex Tyúkgalamb	agrár és élelmiszer-gazdaság
Gyomaendrőd Sajt- és Túrófesztivál	turizmus és vendéglátás
Papp Zsigmond hagyaték”	kulturális örökség
Kállai Ferenc hagyaték	kulturális örökség
Endrődi Csizmadia és Cipész Hagyományok	ipari és műszaki megoldások
Szent Antal Sütőház”	kulturális örökség
Endrőd Népi Vallásai hagyományai népszokásai	kulturális örökség
Erzsébet ligeti lombkorona tanösvény és kilátó”	épített környezet

Ezek közül a Magyar Autosex Tyúkgalamb, illetve az Endrődi Csizmadia és Cipész Hagyományok helyi értékek 2016-ban felvételre kerültek a Megyei Értéktárba.

2017-ben az albizottság a helyi értékek közé felvette az alábbi értékeket:

Knerek szellemi öröksége Gyomán és az egyetemes kultúrában	kulturális örökség
A Szilasok nevű gyomaendrőd halomsor	kulturális örökség
Hősök útja hársfasor	természeti örökség
Körösmenti táncegyüttes	kulturális örökség
Gyomaendrőd Zenebarátok Kamarakórus	kulturális örökség
Endrődi Füzetek könyvsorozat (10 kötet)	kulturális örökség

Az Albizottság javaslata alapján a Megyei Értéktárba történő felvételre javasolja:

Knerek szellemi öröksége Gyomán és az egyetemes kultúrában	kulturális örökség
A Szilasok nevű gyomaendrőd halomsor	kulturális örökség
Hősök útja hársfasor	természeti örökség
Endrődi Füzetek könyvsorozat (10 kötet)	kulturális örökség

értékeket, amelyek elfogadásról szóló döntés augusztusban várható.

Hősök úti hársfasor

A történelmi és természeti értékkel bíró, helyi védelem alatt álló hársfasor Gyomaendrőd egyik jellegzetessége. A város legszebb, árnyas fákkal szegélyezett utcája a Hősök útja. Az első világháborúban elesettek emlékére ültetett hársfasor emléket állít a hazájukért életüket adó gyomai háborús hősöknek. A Hősök út melletti Kner emléktéren a Kner család emlékére szintén hársfákat ültettek, ezzel is erősítve azt a gesztust, amelyet Kner Izidor és az egykori Gyoma elöljárói a hősök emlékére tettek. A hársfasor természeti, kulturális, történelmi érték. Az élő mementók – városunk egyik látványosságaként – szolgálják az emlékezést és erősítik városunk lakóinak lokálpatriotizmusát.

GYOMAENDRŐDI ÉRTÉKTÁR

A Knerek szellemi öröksége Gyomán és az egyetememes kultúrában

Kner Izidor 1882-ben alapította nyomdáját. Az egyszemélyes vállalkozás néhány évtized alatt virágzó nyomdává fejlődött, meghatározóvá vált Gyoma életében, sok családnak adott biztos megélhetést.

Kner Izidor klasszikus alapító, modern gondolkozású vállalkozó volt. Felismerte a közigazgatási nyomtatványok készítésében rejlő lehetőségeket. A közigazgatás szakembereivel együttműködve készítette, majd forgalmazta a nyomtatványokat és a belőlük összeállított mintatárakat. A nyomda termékeivel bekapcsolódott az ország vérkeringésébe: a Gyomán készült közigazgatási nyomtatványok és művészi báli meghívók eljutottak az ország valamennyi településére. A magas szakmai követelményeknek és a reklámnak köszönhetően a Kner névhez a minőség párosult.

A könyvművészeti törekvések Kner Imre – az alapító elsőszülött fiának – nevéhez kötődtek, az első világháború után bontakozott ki a kneri könyvkiadás barokk, majd klasszicista tipográfiai stíluskísérlete. Korának tipográfiai gyakorlatával szakítva Kozma Lajos grafikussal közösen megalkotta a barokk tipográfiát. A Kozma által tervezett könyvdíszek, körzetek felhasználásával készült könyvek országhatáron túl is ismertté tették a Kner nevet. Az 1926-ban megvásárolt Bodoni betű alkalmazásával Kner Imre a klasszicista tipográfia felé fordult, az 1930-as évek kiadványai már ebben a stílusban készültek. A Kner kiadványokat mind a hazai, mind a külföldi szakmai körök nagyra értékelték, elismeréssel nyilatkoztak róluk, a gyomai nyomdát európai minőséget produkáló műhelyként tartották számon.

Kner Izidor gyermekei és a család leszármazottai közül többen dolgoztak, dolgoznak a könyves szakmában. Kner Endre gazdasági területen képezte magát, édesapja halála után Imre fivérével a nyomda tulajdonosai lettek. Kner Erzsébet könyvkötő, Kner Albert reklámgrafikus lett – Budapesten dolgoztak, munkásságuk és szakmai-művészi kibontakozásuk Chicagóban teljesedett ki. Haiman György, a nyomdaalapító unokája a családi tradíciók követőjeként neves grafikus, könyvtervező, egyetemi tanár és a magyar nyomdák történetének elismert kutatója volt.

Amit a Kner család tagjai munkásságuk során a magyar nyomdaiparban és könyvművészetben létrehoztak, méltán emelte őket világhírűvé.

GYOMAENDRŐDI ÉRTÉKTÁR

Szilások – gyomaendrődi halomsor

A Szilások nevű gyomaendrődi halomsor igen különleges 5 db halomból álló halom-együttes, mely meghatározó szerepet töltött be Gyomaendrőd és a megelőző korok települései életében. A halom együttes a Jozefiánus térképeken is megtalálható, mivel tájékozódás pontok voltak. Több ezer éves halmokról van szó, mely nagy valószínűséggel a tell-típusú halmok közé voltak sorolhatók. A halmok több ezer éves tanúi a környékbeli folyamatoknak.

Gyomaendrőd térségében számos folyóág, mellékág húzódott, mely így folyók szabdalta térség volt. Ebből kifolyólag több ezer éve lakott volt, hiszen a folyóhátakon megtelepedett az ember. Számos kunhalom fekszik a térségben, több közülük művelt, bolygatott állapotban van.

A Szilások nevű gyomaendrődi halomsor topográfiai szempontból betöltött szerepén túl, közigazgatási határjelölő pont tulajdonsága miatt is, valamint kultúrtörténeti szempontból is kiemelt jelentőséggel bír.

„A Szilások nevű gyomaendrődi halomsor” méltó arra, hogy Gyomaendrőd települési értékei között feltüntessük.

GYOMAENDRŐDI ÉRTÉKTÁR

Körösmenti Táncegyüttes

Kiemelkedően értékes az a tevékenység, amelyet a Körösmenti Táncegyüttes az elmúlt ötven évben a népi kultúra, a népzene, a néptánc kultúra megőrzésében, terjesztésében, a kulturális élet színvonalának emelésében elért. A népi kultúra folyamatos fejlesztése, a népzene, a néptánc megszerettetése, elfogadtatása, igényes művelése jellemzi őket. Jelentős szerepet játszanak a testvérvárosi kapcsolatok fejlesztésében, a kapcsolattartásban. Városunkon túli fellépéseik Gyomaendrőd

jó hírnevét öregbítik. A Körösmenti Néptánc együttes példamutató közösség. A kisgyermektől kezdett táncoktatás jó hatással van a gyermekek fejlődésére,

viselkedéskultúrájára is. A hozzáadott pedagógiai értékkel, az erős közösségi szellemmel, az egymást segítő, támogató magatartással példát mutatnak. Az ötven éves Körösmenti Táncegyüttes a város kulturális életében meghatározó szerepet tölt be, a hazai és nemzetközi fellépéseivel pedig gyarapítja város jó hírnevét.

Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus

A Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus működésének célja a zene szeretetének erősítése - elsősorban a magyar - kórusművészet hagyományainak ápolása, illetve a nemzetközi zenei tradíciók megtartása. Törekvésük a kórus szellemiségének megőrzése, magas színvonalú zenei tevékenység, a barátság ápolása. Elkötelezett igényességük, példaérté-

kű, munkájuk a város javát szolgálja. A zenei kultúra folyamatos fejlesztése, a zene, az éneklés megszerettetése, elfogadtatása, igényes művelése jellemzi őket. Jelentős szerepet játszanak a testvérvárosi kapcsolatok fejlesztésében, a kapcsolattartásban.

Városunkon túli fellépéseik Gyomaendrőd jó hírnevét öregbítik, a zene „nagykövetei”. A Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus olyan közösség, amely a maga erejével, tehetségével a szülőföld kulturális életében meghatározó szerepet tölt be, a hazai és nemzetközi kapcsolataival pedig gyarapítja a város jó hírnevét.

GYOMAENDRŐDI ÉRTÉKTÁR

Endrődi füzetek

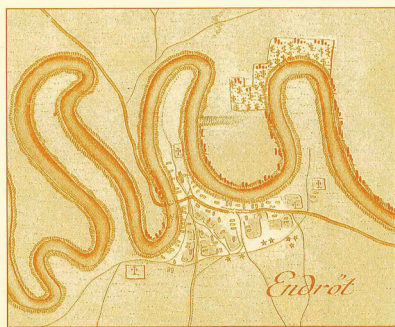
Felbecsülhetetlenül értékes helytörténeti sorozat, amely autentikus gyűjtő, kutató, feldolgozó munka során jött létre. Az elkötelezett hitelességgel bemutatott szűkebb pátria: az endrődi paraszti élet, a viharsarki, Dél-alföldi parasztság életmódját, tárgyi kultúráját őrizte meg, társadalomszerkezetét mutatja be. A módszeres néprajzi munka során létrejött kötetek ma már pótolhatatlan információk, adatok gyűjteménye. A sorozat kötetei Békés megyében helytör-

téneti törzsanyagának számítanak. Az egyes kötetek főiskolai, egyetemi ajánlott olvasmányok. A kötetek az alföldi pedagógusképzés különböző szintjein feldolgozásra ajánlott olvasmányok. Az egységes tipográfiával, színvilággal, papírmisével készült kötetekben a visszaemlékezések, történeti, néprajzi leírások révén nemcsak Endrőd múltja, kultúrája bontakozik ki, hanem a szülőföld szeretete is megéri az olvasót.

ENDRŐDI FÜZETEK 8.

DR. HÉVVÍZI SÁNDOR

Endrőd helynevei

ENDRŐDI FÜZETEK 1.

Az endrődi gyerekek élete a századfordulótól

ENDRŐDI FÜZETEK 7.

Édesanyám emléke...

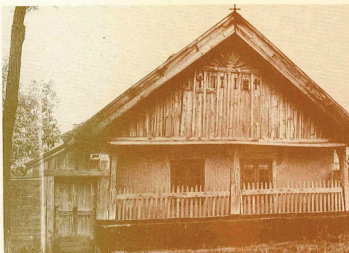
ENDRŐDI FÜZETEK 2.

Az endrődi asszonyok élete a századfordulótól

ENDRŐDI FÜZETEK 4.

Népszokások Endrődön

ENDRŐDI FÜZETEK 9.

Szilágyiné Németh Eszter

Endrődi tájszótár

VILÁGTALÁLKOZÓ PROGRAMTERVEZET**2017. augusztus 17. (csütörtök)**

15,30 órától	Gyülekezés, regisztráció, vacsorajegyek átvétele Helyszín: Kállai Ferenc Kulturális Központ, Gyomaendrőd, Kossuth u. 9. A helyszínen vásárolható: Ki kicsoda Gyomaendrődön, Gyoma múltjáról jelenidőben című könyvek, valamint Gyoma 300 ajándékok.
17 óra	Ünnepélyes megnyitó: Toldi Balázs polgármester 300 éves Gyoma rollplakát kiállítást bemutatja dr. Szonda István. „Az én városom”rajzverseny” (Városunk régen, ma és 100 év múlva) – kiállítás megnyitója, eredményhirdetés, díjátadás.
19 óra	Vacsora, baráti beszélgetés Kállai Ferenc Kulturális Központ kistermében. Vacsorajegy 2000 Ft/fő, amely elővételben megvásárolható augusztus 11-ig a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal titkárságán és a Kállai Ferenc Kulturális Központban, a Szent Antal Népházban.

2017. augusztus 18. (péntek)

10 óra	Bárka Halászlát Látogatóközpont (5502 Gyomaendrőd, Templom zug) bemutatása – tárlatvezető: dr. Szonda István intézményvezető. A Látogatóközponthoz buszjárat biztosított lesz: 9,30 órakor indul a Szabadság térről végig, a Fő úti buszmegállóban lehet felszállni. A buszjárat igénybevétele ingyenes. A program végén, a busz ugyanezen az útvonalon halad vissza.
12 óra	Ebéd: gulyáságúban főtt babgulyás. Ebédjegy. 800,- Ft, amely elővételben megvásárolható augusztus 11-ig a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal titkárságán, a Kállai Ferenc Kulturális Központban és a Szent Antal Népházban.
14–16 óra	Kelt tészta sütés a Szent Antal Sütőházban (5502 Gyomaendrőd, Szent A. u. 4.) A sütést vezeti Barna Zsuzsanna. Buszjárat biztosított lesz: 13,00-kor indul a Szabadság térről, a Fő úti buszmegállóban lehet felszállni. A buszjárat igénybevétele ingyenes. A program végén, a busz ugyanezen az útvonalon halad vissza.
19 óra	Színe-java Gálaműsor a Kállai Ferenc Kulturális Központban. Helybeli és elszármazott művészek, előadók valamint helybeli és elszármazottak művei (zene, tánc, ének, próza, vers) a Kállai Ferenc Kulturális Központban. Többek között: Veréb Judit énekművész, Bátki Fazekas Zoltán operaénekes, Mészáros Tibor színművész, Balázs Andrea színész, Kiszely Zoltán színész, Merényi Nicolette operaénekes, Vozár M. Krisztián zongoraművész, Dinya Milán zongoraművész, Papp Lilla, Polányi Éva, Cserenyecz Éva, Kállai Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola tanárai, Suttyomba zenekar, Körösmenti Táncegyüttes, Rumba Táncsport SE, Kelemen Erika Tánciskola, Színfolt Mazsorett Csoport, Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus, és még sokan mások. A program ingyenes.

2017. augusztus 19. (szombat) - Halászléfőző verseny az Endrődi Népligetben

7-8,30 órától	Főzőcsapatok regisztrációja
9 órától	Látványfőzés Timár Attila mesterszakáccsal. Ebéd: halászlé - kerámiaedény megvásárlásával 1 adag 1200 Ft, edény nélkül 800 Ft. Jegyek elővételben megvásárolhatók augusztus 11-ig a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal titkárságán, a Kállai Ferenc Kulturális Központban és a Szent Antal Népházban. Ebéd 12 órakor.
11 óra	Megnyitó. Köszöntőt mond Dankó Béla országgyűlési képviselő és Toldi Balázs polgármester.
11,30	Színfolt Mazsorett Csoport
12 óra	Halászlé ebéd Jó ebédhez szól a nóta a Suttyomba Zenekar közreműködésével.
12,45	Néptáncbemutató testvérvárosunk, Nagyenyed táncegyüttese és Körösmenti Táncegyüttesel.
13,30	Tücsök Peti – Hangya Levi interaktív gyermekműsora
14,30	Éneklő Szakácsok
15,15	Bibuczai zenekar
16,30	Eredményhirdetés
Napközben	7,30-tól gyermek horgászverseny a Révzugi Holtágon 9,00 Gyermek Labdarúgó Torna az endrődi futballpályán Látványfőzés és halászlé, hallé vásárlás. 10-15 óra között rekeszmászás és ügyességi pálya a Népligetben Csónakázási lehetőség a holtágon.
16,30 óra	Eredményhirdetés

A könyvtár és a múzeumok éjszakája:

18 órától	Határ Győző Városi Könyvtár új épületének bemutatása. Fő út 230. 20 órától a Song4You együttes koncertje: a legnagyobb slágerek a Beatlestől az ABBA-n át napjainkig. Koccintsunk az új könyvtárban!
19 órától	Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény: Bella János Lírai visszaemlékezés az ezredfordulón című verseskötetének bemutatója. A kötetet bemutatja dr. Szonda István, közreműködik Polányi Éva és Cserenyecz Éva.
19-22 óra	Látogatható lesz: Vidovszky Béla Városi Képtár, Kner Nyomdaipari Múzeum. A programok mindegyike ingyenes.
20 órától	Éjszakai fürdőzés a Gyomaendrődi Liget Fürdőben

2017. augusztus 20. (vasárnap)

9 óra	Istentisztelet a gyomai Református Templomban.
10 óra	Fejlesztések Gyomaendrődön c. előadás a Gyomaendrődi Járási Hivatal épületében. Előadó: Toldi Balázs polgármester.
10 órától	DOTTO-val sétavonatozás Gyomaendrőd területén. 10.00 órától minden óra egészkor és félkor indul a Szabadság térről– Fő út- Pásztor János út- Kossuth Lajos út – Hősök úton vissza a Szabadság térre. Első indulás 10.00 óra, utolsó indulás 19.30. Ingyenesen vehető igénybe.
12 óra	Világtalálkozó záró programja – állófogadás a Körös étteremben. Ebédjegy: 2000 Ft. Jegyek elővételben megvásárolható a Gyomaendrődi Közös Önkormányzati Hivatal titkárságán, a Kállai Ferenc Kulturális Központban és a Szent Antal Népházban.
16 óra	Augusztus 20-i Szent István napi ünnepségen részvétel Fötéri Sokadalom.

A programváltoztatás jogát a szervezők fenntartják.

GYOMAENDRŐD
SZABADSÁG TÉR, 16 ÓRA

A MI ÜNNEPÜNK
AUGUSZTUS
Együtt az ország

SZENT ISTVÁN NAP

- ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS
- KÖSZÖNTŐT MOND TOLDI BALÁZS POLGÁRMESTER
- ÜNNEPI BESZÉDET MOND DR. PACSIKA GYÖRGY
GYOMAENDRŐDI JÁRÁSI HIVATAL VEZETŐJE
- ÖKOMENIKUS KENYÉRSZENTELÉS
- KENYÉROSZTÁS

V. FŐTÉRI SOKADALOM

2017.08.20.
GYOMAENDRŐD SZABADSÁG TÉR

- 17-18 óra** Táncbemutató néptáncgyűttesek fellépésével.
18 óra Gyomaendrőd tortája, ingyenes kóstolás.
Az I. Torta- és Süteménysütő versenyen első helyezést elért Patakiné Sztanyik Rita receptje alapján készült 1500 szeletes torta kóstolója.
- 18.30-20 óra**
Monotone Rock Team koncert
Színfolt Mazsorett Csoport fellépése
- 21-22 óra** Takács Nikolasz élő koncert
22 óra Tűzijáték a Református Templom tornyából.